

Eén minister was er slechts die zich naast Dijkhoorn schaarde: Steenberghe. Deze zei dat hij, wát zijn ambtgenoten ook deden, ontslag zou vragen. Afgesproken werd dat alle ministers één lijn zouden trekken maar dat de zaak na de terugkomst van van Kleffens en Welter uit de Verenigde Staten (zij bevonden zich daar na hun bezoek aan Indië) eerst nog een keer onderling besproken zou worden. De afloop van die bespreking stond overigens al vast: Steenberghe was niet van zins, zijn positie te wijzigen.

Van Kleffens arriveerde op 21 juni uit Amerika en Welter die behalve Indië ook Suriname en Curaçao bezocht had, op de 25ste. Alle ministers besloten vervolgens op 1 juli, formeel op voorstel van Gerbrandy, hun portefeuilles ter beschikking van de koningin te stellen; dat gebeurde niet eens schriftelijk, maar (vermoedelijk wel een unicum in de geschiedenis van het koninkrijk) bij mondelinge mededeling, overgebracht door de minister-president.

★

Op 11 juni had Dijkhoorn bij de koningin zijn schriftelijk verzoek om ontslag ingediend, niet alleen als minister, maar ook uit de militaire dienst. Het werd hem daags daarna als minister verleend, van Boeyen nam voorlopig zijn portefeuille over. In de ministerraad werd op hartelijke wijze afscheid van Dijkhoorn genomen – dat maakte geen indruk op hem. Hij achtte zich schandelijk behandeld, weg-geïntrigeerd, door allen behalve Steenberghe lafhartig in de steek gelaten. Daarover zweeg hij tegen de buitenwereld; toen hij op 17 juni van de officieren en ambtenaren van zijn departement afscheid nam tijdens een hem aangeboden lunch, zei hij in een korte, van *noblesse* getuigende toespraak¹ dat hij 'niet de redenen kon behandelen die mij genoopt hebben, heen te gaan', en hij eindigde met het uitbrengen van een dronk 'op het spoedig herstel van een vrij en onafhankelijk Nederland onder Hare Majesteit onze geëerbiedigde koningin' – dezelfde die hem zeven dagen eerder, zo voelde hij het, geheel onverdiend de laan uitgestuurd had.

Eind augustus, toen in Londen overwogen werd, troepen van het Koninklijk Nederlands-Indisch leger naar Engeland te laten overkomen om bij de 'terugkeer' een rol te spelen, werd Dijkhoorn door de regering gevraagd, die overkomst in Indië te gaan voorbereiden – hij weigerde.

¹ Tekst: bijl. 14 bij zijn memoires.